

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.II.20.290/2024/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a Horváth Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Horváth Géza ügyvéd, cím) által képviselt 'kérelmező neve' (cím) kérelmezőnek – a Dr. Varga István ügyvéd (cím) által képviselt Budapest Környéki Törvényszék (cím) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel megfizetésére irányuló nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 17.Pk.20.399/2024/10. számú végzése ellen a kérelmezett által 11. sorszámmal benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

végzést:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmező részére 15 (tizenöt) napon belül az általános forgalmi adó összegét is tartalmazó 12 700 (tizenkétezer-hétszáz) forint másodfokú költséget.

Megállapítja, hogy a meg nem fizetett 11 232 (tizenegyezer-kétszázharminckettő) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] 'felperes neve' felperes 'I.r. alperes neve' I. rendű, 'II.r. alperes neve' II. rendű, 'III.r. alperes neve' III. rendű és 'IV.r. alperes neve' IV. rendű alperes ellen kötelesrész kiadása iránt 2015. november 9-én terjesztett elő keresetet a Ceglédi Járásbíróságon, ahol a per P.21.018/2015., majd P.20.785/2017., P.20.739/2018., P.20.190/2020., P.20.256/2021. számon volt folyamatban.

[2] A kérelmező a perben az I. rendű alperes 2018. augusztus 23-án történt halála folytán, annak jogutódjaként vett részt.

[3] A per a másodfokon eljáró kérelmezett 3.Pf.20.616/2023/11. számú, a kérelmező jogi képviselője által 2023. december 14-én átvett jogerős ítéletével fejeződött be.

A kérelem és az ellenirat

[4] A kérelmező az eljárás elhúzódása miatt a 2015. november 9. napja és 2023. december 14. napja közötti – egyes időtartamok saját levonásával – összesen 2375 nap figyelembevételével kérte a kérelmezettet 950 000 forint vagyoni elégtétel a javára megfizetésére kötelezni.

[5] A kérelmezett az elleniratában a kérelem elutasítását kérte. A per számított időtartamából kérte – egyebek között – levonni a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 15. §-ának (3) bekezdése alapján a kérelmező érdekkörében jelentkező szükségtelen elhárítható időmúlások miatt a 2016. november 8. és 2016. november 25. közötti 18 napot, mert a bíróság felhívása ellenére a jogelődje jogi képviselője az előkészítő iratot 18 napos késedelemmel terjesztette elő; a 2016. december 2. és 2017. február 21. közötti 82 napot, mivel az előző késedelem miatt kellett elhalasztani a 2016. december 2-re kitűzött tárgyalást 2017. február 21-re; a 2017. november 10. és 2018. február 13. közötti 96 napot,

mert jogelődje a 2017. november 10-i határidő helyett csak 2017. november 24-én nyilatkozott a felperes keresetmódosítására és annak megismerése miatt kellett a 2017. december 14-i tárgyalást 2018. február 13-ra elhalasztani. Kérte figyelmen kívül hagyni a Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdése alapján a 2015. december 10. és 2016. január 8. közötti 30 napot, mert a keresetlevelet a bíróságnak már 2015. december 9-én meg kellett volna vizsgálnia; a 2016. július 18. és 2016. október 3. közötti 77 napot, mivel a III. és IV. rendű alperes ügygondnoka által előterjesztett személyes költségmentesség iránti kérelem engedélyezése iránti kérelmet a bíróság késedelmesen bírálta el; a 2017. február 15. és 2017. április 25. közötti 70 napot, mert a bíróság a kitűzött tárgyalást az ok megjelölése nélkül 2017. április 25-re elhalasztotta; a 2018. február 10. és 2018. május 10. közötti 90 napot, mert a bíróság a kitűzött tárgyalást az ok megjelölése nélkül 2018. május 10-re elhalasztotta; a 2021. április 27. és 2021. július 29. közötti 94 napot, mivel a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmét a bíróság késedelmesen bírálta el és a 2021. szeptember 16. és 2021. december 8. közötti 84 napot, mivel a felperes elfogultsági kifogását a bíróság késedelmesen intézte – és a kérelmező illetve jogelődje egyik esetben sem élt az eljárás elhúzódása miatti kifogással. Kérte ezen felül levonni a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése szerint a 2020. március 12. és 2020. június 25. közötti 106 napot, mert a pandémia miatt történt a tárgyalás csak 2020. június 25-i időpontra kitűzése. Mivel így a figyelembe vehető időtartam nem haladja meg a Pevtv. 6. §-ának (1) bekezdése szerinti 60 hónapos időtartamot, a kérelmet egészében el kell utasítani.

Az elsőfokú végzés

[6] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 15 napon belül 907 600 forint vagyoni elégtételt és 125 000 forint eljárási költséget, ezt meghaladóan a kérelmet elutasította. A kérelmezőt kötelezte az állam javára 1 232 forint illeték megfizetésére, míg megállapította, hogy további 27 268 forint eljárási illeték az állam terhére marad.

[7] A per számított időtartamából – figyelemmel arra, hogy a kérelmező az elsődlegesnek és másodlagosnak előadott kérelmei szerint egyes időszakokat maga is levonásba helyezett – 106 nap időtartam levonását találta megalapozottnak.

[8] Nem vonta le a 2016. november 8. és 2016. november 25. közötti 18 napot, valamint a 2016. december 2. és 2017. február 21. közötti 82 napot, mert a 2016. december 1. napjára kitűzött tárgyaláson ugyan valóban a csak 2016. november 25. napján előterjesztett kérelmezői jogelődi késedelmes beadvány is szerepet játszott a tárgyalásnak az elhalasztásában, de ezen túlmenően hozzájárult az is, hogy a felperes ekkor a tárgyaláson jelentős iratsomagot terjesztett elő, amely miatt ezen okból való halasztás is szükséges volt, így egyéb oka is volt annak, hogy a bíróság a tárgyalást újabb határnapra halassza.

[9] Nem találta indokoltnak a 2017. november 10. és 2018. február 13. közötti 96 nap levonását, mert bár a bíróság felhívása ellenére a felperes keresetmódosítására a kérelmező jogelődje csak késedelmesen, csupán 2017. november 24-én terjesztette elő nyilatkozatát, azonban annak a tárgyalás elhalasztására is vezető körülménye csupán addig állhatott fenn, hiszen ekkor még a tárgyalás 2017. december 14. napjára volt kitűzve, tehát 20 nappal későbbi időpontra, így a bíróság részéről ekkor még megfelelő határidő állt rendelkezésre arra, hogy a nyilatkozatot a felperes képviselőjével megismertesse, ezért a 2017. december 14-i tárgyalás elhalasztása nem kizárólag a kérelmezői jogelőd cselekménye folytán következett be.

[10] Nem hagyta figyelmen kívül a 2015. december 10. és 2016. január 8. közötti 30 napot, mert a kérelmező jogelődje sem tudott még a keresetlevéllel kapcsolatos bírósági intézkedések el-maradásáról, azok határidejéről, tekintettel arra, hogy a keresetlevél nem is

került kézbesítésre a részére, így nem volt tőle elvárható az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése.

[11] Nem vonta le a per számított időtartamából a 2016. július 18. és 2016. október 3. közötti 77 napot, mivel nem a kérelmező jogelődje, hanem az önálló peres félként eljáró kiskorú III. és IV. rendű alperesek ügygondnoka által előterjesztett kérelmet bíráltak el, ezért az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése vagy annak elmulasztása nem tartozott a kérelmező érdekkörébe sem.

[12] Nem hagyta figyelmen kívül a 2017. február 15. és 2017. április 25. közötti 70 napot, mert a kialakult bírói gyakorlat szerint nem képez levonási okot, ha a bíróság a tárgyalást új hatánapra be is állította és azt ki is tűzte.

[13] Nem találta levonhatónak a 2018. február 10. és 2018. május 10. közötti 90 napot ugyancsak azért, mert a tárgyalás beállítása új hatánap kitűzésével nem vonhatja maga után az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztheségét.

[14] Nem vonta le a 2021. április 27. és 2021. július 29. közötti 94 napot, mivel az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nem a kérelmező terjesztette elő, és nem volt tőle elvárható, hogy az egyébként közben haladó eljárás során az elbírálás késedelmét kifogásolja.

[15] Nem hagyta figyelmen kívül a 2021. szeptember 16. és 2021. december 8. közötti 84 napot, mivel a kizárási kérelem elbírálása körében nem volt megállapítható olyan egyébként rendkívüli módon elhúzódó időtartam, amely alapján bármelyik fél, különösen a kérelmező részéről kellett volna az eljárás elhúzódása miatt kifogást előterjeszteni.

[16] Nem találta indokoltnak levonni a 2020. március 12. és 2020. június 25. közötti 106 napot, mert a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése önálló levonási okot nem jelent, csupán a mérlegelés lehetőségét biztosítja; ezen felül kifejezetten a pandémiás időszakra bevezetett veszély-helyzetre tekintettel olyan objektív körülménynek volt tekinthető az időmúlás, amely a felek részéről sem jelentett egyébként mulasztást és a kialakult bírói gyakorlat szerint ezen időszakok a Pevtv. szerint levonás alapjául nem szolgálhatnak.

[17] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy találta, hogy a figyelembe vehető 2269 nap után a kérelmezett 907 600 forint vagyoni elégtétel megfizetésére köteles, ezért ennek az összegnek a megfizetésére kötelezte. A kérelmezett részleges pervesztessége folytán a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése alapján rendelkezett a kérelmező javára elsőfokú költség és az államnak az arányos eljárási illeték megfizetéséről, továbbá úgy rendelkezett, hogy a kérelmezett az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja és (2) bekezdése alapján fennálló személyes illetékmentességére tekintettel a további 27 268 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

A fellebbezés és a fellebbezésre tett észrevétel

[18] Az elsőfokú végzés ellen a kérelmezett terjesztett elő fellebbezést, a fellebbezésében a végzés megváltoztatását és a vagyoni elégtételben marasztalás 374 400 forinttal leszállítását kérte.

[19] Nem értett egyet azzal, hogy az elsőfokú bíróság a per számított időtartamából nem vonta le a 2016. november 8. és 2016. november 25. közötti 18 napot és a 2016. december 2. és 2017. február 21. közötti 82 napot. Előadta, hogy a kérelmezői jogelőd előkészítő iratát a bíróság a kiskorú III. és IV. rendű alperesek ügygondnokának már csupán a tárgyaláson tudta közvetlenül kézbesíteni, ami hozzájárult a tárgyalás elhalasztásához. Vitatta, hogy azért nincs helye a levonásnak, mert a tárgyalás elhalasztásához egyéb okok is hozzájárultak. Ezzel szemben a levonás során azt kell vizsgálni, hogy volt-e olyan időszak, amely a kérelmező érdekkörében felmerülő, elhárítható ok miatt szükségtelenül telt el,

márpedig a nyilatkozat késedelme egyértelműen a kérelmező érdekkörébe eső, szükségtelen időmúlást eredményező ok.

[20] Továbbra is kérte a 2017. november 10. és 2018. február 13. közötti 96 nap levonását. Hangsúlyozta: a kérelmező jogelődjének a keresetmódosításra adott nyilatkozat késedelmes előterjesztése hozzájárult a tárgyalás elhalasztásához. Vitatta, hogy még megfelelő idő állt volna rendelkezésre a késedelmesen benyújtott irat az ellenérdekű féllel megismertetésére, ezzel szemben a hivatkozott időszak a kérelmező érdekkörében felmerülő elháríthatatlan ok miatt telt el szükségtelenül.

[21] Kérte a fellebbezése szerint is figyelmen kívül hagyni a 2015. december 10. és 2016. január 8. közötti 30 napot. Kiemelte: az eljárás elhúzódása miatti kifogást a perrendtartás a bíróság azon mulasztása esetén teszi lehetővé, ha a törvényben meghatározott határidőt elmulasztja. A bíróságnak a keresetlevelet nyomban, de legkésőbb az érkezésétől számított harminc napon belül meg kellett volna vizsgálnia. Ez elmaradt, amelyet a kérelmező jogelődje nem kifogásolt. Az alapper a felek között kötelesrész megfizetése iránt indult, így az azt megelőző hagyatéki eljárásban vagy az egyeztetések alapján a kérelmező jogelődje a felperes igényéről minden bizonnyal tudomással bírt, ekként arról is, hogy ennek érdekében polgári peres eljárást kezdeményezett, így nem foghat helyt azon érvelés, hogy az eljárás megindításáról ismeretekkel nem rendelkezett és ezért eljárás elhúzódása miatti kifogást sem terjeszthetett elő.

[22] Nem értett egyet az elsőfokú bíróság döntésével, amely szerint nem hagyta figyelmen kívül a 2016. július 18. és 2016. október 3. közötti 77 napot. Hangsúlyozta, hogy a kiskorú III. és IV. rendű alperesek személyes költségmentesség iránti igényét a bíróság késedelmesen bírálta el, és ezt a kérelmező jogelődje nem sérelmezte. A III. és IV. rendű alperesekkel azonos perbeli pozíciót foglalt el, nyilvánvalóan egymás perbeli cselekményeiről ismeretekkel rendelkeztek.

[23] Kérte a fellebbezése szerint levonni a 2017. február 15. és 2017. április 25. közötti 70 napot és a 2018. február 10. és 2018. május 10. közötti 90 napot. Mindkét esetre vonatkoztatva előadta: A bíróság a törvényi rendelkezések ellenére halasztotta el a tárgyalást, amelyet a kérelmező kifogásolhatott volna és ezáltal sor kerülhetett volna akár egy korábbi tárgyalási nap kitűzésére is.

[24] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy levonandó a számított időtartamból a 2021. április 27. és 2021. július 29. közötti 94 nap. Nincs jelentősége annak, hogy az ideiglenes intézkedést a felperes kérte, hiszen a bíróság elmulasztotta a soron kívüli intézkedési kötelezettségét, amelyet az eljárás elhúzódása miatti kifogással bárki, így a kérelmező is sérelmezhetett volna.

[25] A 2021. szeptember 16. és 2021. december 8. közötti 84 nap figyelmen kívül hagyására is irányult a fellebbezése. A kérelmezőnek tudomása volt a kizárási kérelem intézéséről, mert a tárgyalás halasztásának az okaként a bíróság ezt megjelölte, így elvárható volt tőle, hogy kifogásolja az intézkedés elmulasztását.

[26] Vitatta azt az elsőfokú jogértelmezést, hogy nem vonható le a 2020. március 12. és 2020. június 25. közötti 106 nap. A járványügyi veszélyhelyzet összetársadalmi érdekként a tárgyalás megtartásának, a bíróság működésének akadályát képezte, a bíróságnak jogszabályi előírás alapján tárgyalást tartania nem lehetett, ez nyilvánvalóan károsan hatott az eljárás időtartamára, amely alapot ad a levonásra.

[27] A kérelmező a fellebbezésre tett észrevételeiben, az elsőfokú végzés helyes indokai alapján való helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy a beadványok késedelmes előterjesztése nem okozott szükségtelen időmúlást a perben. Az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztése nem tekinthető hatékony eszköznek, de a hivatkozott esetekben annak

előterjesztése nem is volt tőle elvárható. A pandémiával érintett időszak levonásának pedig nem volt meg a jogszabályi alapja.

A másodfokú bíróság döntése

[28] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzés a kérelmet részben elutasító és a kérelmezettet 533 200 forint vagyoni elégtételben marasztaló rendelkezését, a kérelmezett fellebbezését pedig a következők szerint nem találta alaposnak:

[29] Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben teljeskörűen feltárta és azt helytállóan állapította meg, a jogszabályi rendelkezéseket megfelelően hívta fel és a jogvita elbírálásához helyesen alkalmazta. Minden tekintetben helyesen foglalt állást a Pevtv. normaszövege, annak az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) követelményrendszere által kialakított, az Alaptörvény 28. cikkére és a Pp. Preambulumára tekintettel a törvényjavaslat indoklásában előadottakból meghatározható jogalkotói törekvések figyelembevételével kialakított értelmezése alapján, a bírói gyakorlat megfelelő felhívásával az elleniratban meghatározott időszakok levonhatóságáról, ezáltal a vagyoni elégtétel alapját képező figyelembe vehető időszakról. A jogszabályi rendelkezésekkel és a kialakult bírói gyakorlattal összhangban indokolta az egyes levonni kért időtartamokat érintően a kérelmező érdekkörében elhárítható ok miatti szükségtelen időmúlást, az eljárás elhúzódása miatti kifogás elvárható előterjesztésének szempontjait, a bíróság és a kérelmező érdekkörén kívüli, elháríthatatlan okok miatti levonhatóságot. Érdemi döntését részletesen, a Pp. 346. § (4) bekezdése által elvárt mértékben indokolta, jogi érveit az ítéltábla minden részében osztotta. A fellebbezés lényegében – egy-két érv kihangsúlyozásával – csak újból kifejtette az elleniratban előadottakat, amelyekkel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a Pp. – a nemperes eljárás sajátosságai mellett alkalmazandó – 346. §-ának (4) bekezdése értelmében elvárható indokolás szerint döntését megfelelően alátámasztotta, azok megismétlése szükségtelen.

[30] Csupán a fellebbezésre tekintettel mutat rá az ítéltábla az alábbiakra:

[31] A kérelmezett a Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdésére hivatkozással *a kérelmező érdekkörében felmerült, elhárítható ok miatt, szükségtelenül eltelt időtartamként* kérte a 2016. november 8. és 2016. november 25. közötti 18 nap, a 2016. december 2. és 2017. február 21. közötti 82 nap és a 2017. november 10. és 2018. február 13. közötti 96 nap levonását.

[32] A Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése a levonásra alapot adó, a kérelmező érdekkörében jelentkező okokat nem definiálja, annak pontos tartalmát a bírói gyakorlatnak kell kimunkálnia. A törvényjavaslat indoklása azt hangsúlyozza, hogy a bíróság által általánosan vizsgálendő szempont az, hogy a bírósági eljárásban félnek minősülő kérelmező, valamint a bírósági eljárást lefolytató bíróság eljárási cselekménye, illetve mulasztása mennyiben járult hozzá az eljárás elhúzódásához. Hangsúlyozza, hogy a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető jog sérelme olyan feltétlen helytállási kötelezettséget teremt, amely alól nem lehet mentesülni a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) kártérítésre irányadó szabályai szerint. A Pevtv. 15. §-ának (3) bekezdése a levonás feltételeként konjunktív, egymásra épülő okokat határoz meg: az oknak a kérelmező érdekkörében kell felmerülnie, elháríthatónak kell lennie és emiatt – azaz nem más miatt – kell az adott, az eljárás előrehaladását nem szolgáló időtartamnak szükségtelenül eltelnie. Önmagában tehát a kérelmező érdekkörében jelentkező mulasztás még nem ad alapot az időtartam levonására, csak akkor, ha kizárólag emiatt – és *nem egyébként más miatt is* – telt el az idő szükségtelenül. (Ezt a következtetést fogadta el a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.264/2024/3. számú végzése is.) Ezek a konjunktív feltételek azonban az ebből az okból figyelmen kívül hagyni kért időtartamok vonatkozásában nem érvényesültek.

[33] Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást akként, hogy a 2016. november 8. és 2016. november 25. közötti 18 nap, valamint ehhez kapcsolódóan a 2016. december 2. és 2017. február 21. közötti 82 nap levonásának annak ellenére nem volt helye, hogy nem vitatottan a kérelmezői jogelőd a bíróság a 2016. október 4-i tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt 15 napos határidőt biztosító, azaz tárgyaláson jelenléte folytán ténylegesen 2016. október 19-én lejáró, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 8. §-ának (3) bekezdése, 141. §-ának (2) és (6) bekezdése terhével kiadott felhívása ellenére az előkészítő iratát késedelmesen, csak 2016. november 25-én terjesztette elő. Ez az ok a kérelmező érdekkörében merült fel, de a tárgyalás elhalasztásáig ez nem okozta az eljárás előre nem haladását, mert a tárgyalásig folyamatosak voltak azok az eljárási cselekmények (a felperes bizonyítási indítványa és költségmentességi kérelme), amelyek a kérelmező jogelődjének nyilatkozatával semmilyen összefüggésben nem voltak; a 2016. december 2. napjára kitűzött tárgyalást pedig kifejezetten azért kellett elhalasztani, mert a tárgyaláson a felperes jelentős terjedelmű előkészítő iratot csatolt, a tárgyaláson ennek hiányosságaival kapcsolatban tettek a felek előadásokat, és a tárgyalás elhalasztásáról rendelkező végzés annak okaként meg sem említette a kérelmező jogelődjének késedelmesen benyújtott beadványát, hanem a felperest hívta fel kérelmének további pontosítására. Ezek értelmében az állapítható meg, hogy a kérelmezői jogelőd mulasztásának a hiányában a per ugyanúgy folytatódott volna, ekként a mulasztás nem okozott szükségtelen időmúlást.

[34] Ugyancsak helyes volt az előző feltételek értékelése alapján az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy nem hagyható figyelmen kívül a 2017. november 10. és 2018. február 13. közötti 96 nap. A kérelmezői jogelőd a bíróság a 2017. október 26-i jegyzőkönyvbe foglalt, az 1952. évi Pp. 141. §-a (2) és (6) bekezdésének a terhével jelzett 15 napos határidőt tartalmazó, így 2017. november 10-én lejáró felhívás ellenére a keresetváltoztatásra tett nyilatkozatának késedelmes, csak 2017. november 24-én előterjesztése önmagában nem okozott szükségtelen időmúlást, hanem ehhez az is szükséges volt, hogy a bíróság alaki pervezetése körében az erre még rendelkezésre álló megfelelő idő ellenére a nyilatkozat későbbi megismertetéséről döntött, és ezáltal találta szükségesnek a tárgyalás elhalasztását. A levonáshoz szükséges törvényi feltételek együttesen nem valósultak meg. Mindezen felül a bíróság sem ebben az esetben, sem az előző bekezdésben részletezett mulasztás esetében az általa kilátásba helyezett jogkövetkezményt nem alkalmazta, mert nem a késedelmes nyilatkozat bevárása nélkül döntött, hanem azt figyelembe vette és ennek megfelelően hívta fel a felperest mindkét esetben az arra történő nyilatkozattételre. Abban is következetes a bírói gyakorlat, hogy a per befejezését késleltető előadások bevárása nem a fél, hanem a bíróság érdekkörében jelentkező elhárítható ok. Az 1952. évi Pp. 141. §-ának (2) bekezdése a fél a bizonyítékai a per állása szerint a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadási kötelezettségét mondta ki. Ezen kötelezettség megszegésének volt a szankciója a jogszabályhely (6) bekezdése szerint az alapos ok nélkül késedelmesen előadott nyilatkozatok bevárása nélküli határozathozatal. Ha a bíróság az eljárás előrehaladását biztosító szankcióval nem élt, akkor a jogszabályhely értelmében úgy találta, hogy a nyilatkozat bevárása a per befejezését nem késlelteti, amely logikailag kizárja a Pevtv. 15. §-a (3) bekezdésének alkalmazását. (Ezt az érvelést fogadta el – többek között – a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.055/2023/2. számú végzése.)

[35] A Pevtv. 15. §-ának (4) bekezdésére hivatkozással az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének a hiányában kérte figyelmen kívül hagyni a kérelmezett a 2015. december 10. és 2016. január 8. közötti 30 napot, a 2016. július 18. és 2016. október 3. közötti 77 napot, a 2017. február 15. és 2017. április 25. közötti 70 napot, a 2018. február 10. és 2018. május 10. közötti 90 napot, a 2021. április 27. és 2021. július 29. közötti 94 napot és a 2021. szeptember 16. és 2021. december 8. közötti 84 napot.

[36] Az eljárás elhúzódása miatti kifogás igénybevételének a követelményét nem lehet mechanikusan, formálisan megítélni. Azt, hogy a vagyoni elégtételt érvényesítő fél terhére ítéltető-e meg, hogy az adott bírósági mulasztással szemben nem vette igénybe az eljárás elhúzódása miatti kifogást, mindig az egyes mulasztások gondos vizsgálatával, egyedileg, a jogintézmény céljával, a sérelem orvoslására alkalmasságával, és mindezek alapján a féltől elvárható magatartással összefüggésben kell értékelni. A határidők és az észszerű időtartam elmulasztása mellett is vizsgálni kell annak a sérelem elhárítására alkalmasságát. A mulasztás és annak elháríthatósága esetén sem automatikus az eljárás elhúzódása miatti kifogás elmaradása miatti levonás, mert vizsgálni kell a speciális jogorvoslati eszköz előterjesztésének elvárhatóságát is. A következőes bírói gyakorlat szerint a féltől a bíróság inaktív magatartása miatti eljárás elhúzódásának megakadályozása esetén az az elvárható, hogy akkor terjesszen elő emiatt kifogást a folyamatban lévő perben, ha a bíróság olyan mértékben mulasztotta el az észszerű időn belüli eljárási cselekmények kötelezettségét, amely a rá vonatkozó eljárási szabályok betartásában alappal bízó fél számára nyilvánvaló és egyértelműen felismerhető, az eljárási kötelezettség megszegésére vonatkozó jelzéstől pedig alappal várhatja a sérelem kellő időben és eredményességgel történő orvoslását. Az ítéltábla jogi álláspontja szerint ez a félre méltányos értelmezés felel meg az EJEB elvárásainak és egyeztethető össze a Pevtv. létrehozásának jogalkotói céljával. (Ez az értelmezés jelenik meg – többek között – a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2. – közzétéve: BDT2023. 4600, Pkf.II.20.003/2023/2. – közzétéve: BDT2023. 4620, Pkf.II.20.055/2023/2., Pkf.II.20.083/2023/2., Pkf.I.20.326/2023/2., Pkf.II.20.008/2024/2., a Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.067/2023/6. számú végzéseiben.)

[37] Az előző szempontrendszer szerint az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy a kérelmező jogelődjétől nem volt elvárható a keresetlevéllel kapcsolatos bírói intézkedés határidejének elmulasztását az eljárás elhúzódása miatti kifogással sérelmezni. A peres iratok alapján csak az állapítható meg, hogy a keresetlevél benyújtásáról az alperesi pozícióban álló kérelmezői jogelődnek tudomása nem lehetett, ezért nyilvánvalóan annak késedelmes intézéséről sem lehetett ismerete, a fellebbezésben hivatkozott esetleges, a pert megelőző egyeztetésekből való tudomásszerzés csak feltételezés, amelyet konkrét adatok nem támasztanak alá. Ezen túl még az esetleges tudomás ellenére sem volt elvárható a vizsgálat késedelmének kifogásolása, mivel a keresetlevél érdemi elbírálásra alkalmassága során arról kellett döntenie, hogy az előterjesztett keresetlevél alkalmas-e arra, hogy az abban foglalt kérelemről a bíróság érdemben döntsön, csak annak alkalmassága esetén közli a bíróság a keresetet az alperessel, ezáltal áll be a perindítás hatálya. Ezt megelőzően az alperes még nem tudhatja, hogy a per kétoldalúvá válik-e, szükséges lesz-e ezáltal a keresettel szemben védekeznie. Mindezek alapján nem várható el tőle a vizsgálat késedelme miatti jogorvoslati eszköz igénybevétele. Ezért egyetértett az ítéltábla azzal, hogy a per számított időtartamából nem volt levonható a 2015. december 10. és 2016. január 8. közötti 30 nap.

[38] Abban is osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság következtetését, hogy ennek a szempontrendszernek az alapján nem volt elvárható a III. és IV. rendű alperesek ügygondnoka által előterjesztett költségmentesség iránti kérelem késedelmes intézésének kifogásolása. Az azonos perbeli érdekeltiség ellenére az alperesek egymástól független eljárási cselekményeket folytattak, a kérelmet a bíróság nem közölte a kérelmező jogelődjével, a fellebbezésben hivatkozott egymás ezen perbeli cselekményéről való ismeret ugyancsak a feltételezés szintjén maradt, de még az esetleges tudomás mellett sem volt elvárható az egyoldalú kérelemmel kapcsolatos intézkedés figyelemmel követése és a késedelem kifogásolása. Ezért helyes volt a 2016. július 18. és 2016. október 3. közötti 77 nap levonásának elmaradása.

[39] Nem határozható meg a fél terhére a bár a törvényes határidőn túlra, de a már kitűzött tárgyalási határnap korábbi időpontra való kitűzésére irányuló kérelem elmaradása; mivel az így okozott sérelemnek a kiküszöbölésére az eljárás elhúzódása miatti kifogás eleve nem vehető igénybe. A tárgyalás határidőn belüli megtartását előíró perrendi rendelkezés nem a bíróság részére az eljárás lefolytatására, eljárási cselekmény elvégzésére vagy valamely határozat meghozatalára határidő meghatározása. Ha a bíróság a folytatólagos tárgyalást, bár szabálytalanul, de kitűzi, azzal már nem áll fenn mulasztása, ezzel szemben megszegte az előírt időtartam megtartására irányadó szabályt, amellyel szemben legfeljebb az 1952. évi Pp. 114. §-a szerinti eljárás szabálytalansága elleni kifogás vehető igénybe, amely a Pevtv. alkalmazása szempontjából irreleváns. (ekként: Kúria Pkif.IV.24.815/2014/4., Fővárosi Ítéltábla 1.Pkf.26 116/2006/2. – közzétéve: BDT2006. 1458, Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2. – közzétéve: BDT2023. 4600, Pkf.II.20.003/2023/2. – közzétéve: BDT2023. 4620, Pkf.II.20.083/2023/2., Pkf.II.20.143/2023/2., Pkf.II.20.261/2023/2., Pkf.II.20.286/2023/2., Pkf.II.20.298/2023/2., Pkf.II.20.158/2024/2.) Mindezek alapján helyes döntést hozott az elsőfokú bíróság, amikor mellőzte a 2017. február 15. és 2017. április 25. közötti 70 nap és a 2018. február 10. és 2018. május 10. közötti 90 nap levonását.

[40] Mindenben osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság érvelését abban, hogy nem volt figyelmen kívül hagyható a 2021. április 27. és 2021. július 29. közötti 94 nap. A felperes által előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelmet a kérelmező jogi képviselője az arra való 3 napos nyilatkozattételi határidővel 2021. április 26-án valóban átvette és a kérelmet a bíróság csak 2021. július 29-én utasította el. Hiányzott azonban a Pevtv. 15. §-a (4) bekezdésének az a feltétele is, hogy emiatt az eljárás ne haladt volna előre, mivel folyamatosak voltak egyébként a bírói cselekmények, 2021. május 27-én a bíróság tárgyalást tartott, elrendelte a felperes személyes költségmentességének a felülbírálatát, ebből következően a per előrehaladt, az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésének így indoka nem volt.

[41] Alaptalanul támadta a fellebbezés a kizárási kérelem intézésével kapcsolatos levonás elmaradását. A felperes 2021. augusztus 16-án elfogultsági kifogást terjesztett elő az eljáró járásbírósággal szemben, egyben fellebbezést nyújtott be az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet elutasító végzéssel szemben, amelyet a bíróság észrevételezésre a per alperesei részére kiadott, majd a fellebbezés felterjesztéséről intézkedett. 2021. szeptember 15-én kelt végzésében értesítette a bíróság a feleket a 2021. szeptember 20-ára kitűzött tárgyalás a kizárás iránti kérelem elbírálásáig új határnap hivatalból tűzésével elhalasztásáról; a fellebbezést elbíráló másodfokú végzés az elsőfokú bíróságra 2021. szeptember 21-én visszaérkezése után azonban a járásbíróság 2021. október 18-án a tárgyalás 2021. december 8-ára kitűzéséről rendelkezett, amely kitűzést kifogásoló, 2021. október 21-én érkezett felperesi beadványra a 2021. október 25-én kelt végzésében azt a tájékoztatást adta, hogy az elfogultsági kifogás érdemi elintézéséig a bíróság a perben eljárhat, majd ezt követően 2021. november 30-án érkezett meg az elsőfokú bíróságra a kérelmezett a járásbíróság kizárását megtagadó végzése. Mindezekből helyesen következtetett arra is az elsőfokú bíróság, hogy azon túl, hogy az elfogultsági kifogás nem is akasztotta meg a per folytatását, a kizárási kérelem intézésében sem volt olyan jelentős késedelem, amely az eljárási szabályok megtartásában alappal bízó kérelmezőben felvethette volna a bíróság határidő-mulasztását, így a jogszabályi rendelkezésekkel összhangban mellőzte a 2021. szeptember 16. és 2021. december 8. közötti 84 nap levonását.

[42] A 2020. március 12. és 2020. június 25. közötti 106 nap levonását a kérelmezett a bíróság és a kérelmező érdekkörén kívüli elháríthatatlan ok miatt a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése alapján kérte.

[43] Abban is következetes a bírói gyakorlat, hogy a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése nem teremt egyes időtartamok levonására alapot adó új okot. Abból, hogy a törvényjavaslat indokolása is csak a bíróság és a kérelmező cselekményeit vette figyelembe, azt a következtetést lehet levonni, hogy arra volt tekintettel, hogy a bíróság működésében akár emberi, akár technikai okból következhet be fennakadás. Ezzel együtt a Pevtv. 15. §-ának (5) bekezdése egyébként sem ír a kérelmező és bírósági eljárást lefolytató bíróság tevékenységein kívüli okokról. A szűkítő értelmezésre utal továbbá, hogy a törvény az ellenirat tartalmi követelményei körében is csak a kérelmező a meghatározott idő figyelmen kívül hagyását megalapozó eljárási cselekményeit, illetve szükséges eljárási cselekménye elmulasztását alátámasztó tényeknek, valamint ezzel összefüggésben figyelmen kívül hagyandó időtartamoknak a megjelölését írja elő, más levonásra alapot adó körülmény az elleniratban meghatározását nem tartalmazza [Pevtv. 14. §-a (2) bekezdésének f) és g) pontja]. Mindebből az következik, hogy a jogalkotó egy olyan szabályozási modellt kívánt bevezetni, ahol rögzíti azt az időtartamot, amelynek meghaladása esetén a fél az eljárások észszerű időn belüli befejezéséhez való joga sérelme folytán vagyoni kompenzációra jogosult, amely összegét csak a saját felróható közrehatása csökkentheti – akár azért, mert ő okozta egyes eljárási szakaszok elhúzódását vagy azért, mert nem élt az elhúzódás megakadályozására alkalmas törvényes jogorvoslati eszközökkel. Az észszerű idő követelményének érvényesülése során a bíróságoknak számítaniuk kell arra, hogy a per folyamán előállhatnak olyan előre nem látható körülmények – váratlan meg-betegedés, a bíróság működését akadályozó körülmények, megkeresés akadályai, eljárások eredménye bevárásának a szükségszerűsége, a felek nyilatkozattételét megakadályozó okok –, amelyekre a per koncentrált befejezése érdekében a megfelelő válaszokat meg kell adni – munkaszervezés, a mielőbbi befejezést elősegítő eljárási eszközök igénybevétele –, de nem háríthatja a kérelmező félre az olyan okokból jelentkező időmúlásokat, amelyekre a kérelmezőnek ráhatása nem lehetett. (Így: Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2. – közzétéve: BDT2023. 4600, Pkf.II.20.458/2022/4. – közzétéve: BDT2023. 4621, Pkf.II.20.003/2023/2. – közzétéve: BDT2023. 4620, Pkf.II.20.032/2023/2. – közzétéve: BDT2023. 4700, Pkf.II.20.085/2023/2., Pkf.I.20.326/2023/2., Pkf.II.20.110/2024/2. számú végzések.) Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság ezért abban, hogy a 2020. március 12. és 2020. június 25. közötti 106 nap levonásának nem volt helye.

[44] Az ítéltábla a per teljes időtartamából a fellebbezéssel érintett időszakok levonását nem találta indokoltnak, ezért az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érintve, a fellebbezett részében a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[45] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése szerint a kérelmezett köteles a kérelmező másodfokú eljárásban a jogi képvislettel felmerült költségének a megfizetésére, amely összegét az ítéltábla annak alapján állapította meg, hogy a kérelmező maga jelölte meg számítási alapként a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdését, amely jogszabályhely érdemi részét kiegészítő (2) bekezdésének a) pontja, (4) és (5) bekezdése alapján annak a fellebbezett értékhez viszonyított összegét vette alapul, a (6) bekezdés szerint az indokolt jogi képvisleti tevékenység szerint határozta meg.

[46] Az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott fellebbezési illeték, a kérelmezett személyes illetékmentessége folytán, a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2024. július 23.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró